

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ ΑΡΜΕΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Αλέξανδρος-Μιχαήλ Χατζηλόρας
katoomba@cytanet.com.cy

Mε βάση το **Άρθρο 2 § 3** του Συντάγματος, η αρμενοκυπριακή κοινότητα αναγνωρίστηκε ως «θρησκευτική ομάδα» και επέλεξε με δημοψήφισμα (13/11/1960) να ανήκει στην ελληνοκυπριακή κοινότητα. Με βάση το **Άρθρο 109**, «Κάθε θρησκευτική ομάδα ... αντιπροσωπεύεται στην Κοινοτική Συνέλευση ... με μέλος ή μέλη της θρησκευτικής ομάδας που εκλέγονται από αυτήν». Έτσι, ένας Αρμένιος και ένας Λατίνος συμμετείχαν στα εκ Λευκωσίας μέλη της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης, ενώ στα εκ Κυρηνείας μέλη συμμετείχε ένας Μαρωνίτης (**Αποκιακός Νόμος 6/1960** και **Νόμος Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης 8/1960**). Οι δύο Κοινοτικές Συνελεύσεις δρούσαν ως ένα είδος Κάτω Βουλής, με αρμοδιότητα σε όλα τα θρησκευτικά, εκπαιδευτικά, μορφωτικά, διδακτικά και άλλα κοινοτικής φύσεως θέματα (**Άρθρο 87**).

Με την αποχώρηση των Τουρκοκυπρίων από την Κυπριακή Δημοκρατία, την *de facto* κατάργηση της Τουρκικής Κοινοτικής Συνέλευσης και την αυτοδιάλυση της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης, στις 25/03/1965 αποφασίστηκε η μεταβίβαση των νομοθετικών εξουσιών της στη Βουλή των Αντιπροσώπων και των εκτελεστικών της εξουσιών στο νεοσύστατο Υπουργείο Παιδείας και αλλού (Νόμος 12/1965). Βάσει του **άρθρου 10** του προαναφερόμενου Νόμου, οι Εκπρόσωποι συνέχισαν να εκπροσωπούν την οικεία τους ομάδας για θέματα της αρμοδιότητας της συνέλευσής τους, με δικαίωμα να θέτουν τις απόψεις τους για ζητήματα που αφορούσαν τις ομάδες τους, ενώ η Βουλή των Αντιπροσώπων ζητούσε την άποψή τους προτού νομοθετήσει επί σχετικών θεμάτων.

Η θητεία των Εκπροσώπων ανανεωνόταν ετησίως για μια πενταετία (**Νόμοι 45/1965, 49/1966, 50/1967, 87/1968, 58/1969**), όπως ακριβώς και με τους άλλους Βουλευτές, με αποτέλεσμα να υπηρετήσουν για δέκα (10) χρόνια. Ο **Νόμος 58/1970** προβλέπει ότι τα μέλη των τριών θρησκευτικών ομάδων εκλέγουν από ένα μέλος τους που τις εκπροσωπεί, χωρίς ωστόσο αναφορά στην ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων, και από τότε οι Εκπρόσωποι είναι μόνιμα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας, με δικαίωμα λόγου αλλά όχι ψήφου, ενώ η διάρκεια της θητείας τους είναι πέντε (5) χρόνια. Ωστόσο, ως αποτέλεσμα τεχνικών δυσκολιών, η θητεία και των τριών Εκπροσώπων παρατάθηκε για ένα έτος (**Νόμος 30/1975**) και για μερικούς μήνες (**Νόμος 26/1976**), όπως έγινε και με τη θητεία των άλλων Βουλευτών.

Με το **Νόμο 38/1976** διασφαλίστηκε ότι οι θρησκευτικές ομάδες εκλέγουν από ένα μέλος που τις εκπροσωπεί στη Βουλή, το οποίο και συμμετέχει στην ολομέλεια της Βουλής, χωρίς ωστόσο δικαίωμα ψήφου. Σύμφωνα με το **Νόμο 41/1981**, προνοείται ρητά ότι οι διατάξεις του εκλογικού νόμου εφαρμόζονται και για την εκλογή των Εκπροσώπων. Λόγω τεχνικών δυσκολιών στη διεξαγωγή εκλογών για την αρμενική θρησκευτική ομάδα ειδικά, είχε παραταθεί για μερικούς μήνες η θητεία του τότε Εκπροσώπου Δρος Αντρανίκ Λ. Αστζιάν (**Νόμος 53/1981**). Βάσει του **Νόμου 70/1986**, αποφασίστηκε ότι

οι εκλογές για ανάδειξη των Εκπροσώπων των θρησκευτικών ομάδων διενεργούνται ταυτόχρονα και παράλληλα με τις βουλευτικές εκλογές, αρχής γενομένης από τις 19 Μαΐου 1991.

Οι Εκπρόσωποι των θρησκευτικών ομάδων δρουν ως σύνδεσμοι μεταξύ των κοινοτήτων και του κράτους, και είναι οι κατ' εξοχήν αρμόδιοι να φέρουν ενώπιον του κράτους όλα τα σχετιζόμενα με την ομάδα τους ζητήματα. Η συμμετοχή τους είναι πενταετούς διάρκειας και έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα, αφού αν και μπορούν να εκφράζουν τις απόψεις τους για θέματα που σχετίζονται με την ομάδα τους, δεν έχουν δικαίωμα ψήφου και ελάχιστες είναι οι φορές τις οποίες ο Εκπρόσωπος λαμβάνει το λόγο. Ειδικά στην περίπτωση των Αρμενίων, ο εκάστοτε Εκπρόσωπος εκφωνεί λόγο στη συνεδρίαση κοντά στις 24 Απριλίου· μάλιστα, ο αείμνηστος Δρ. Αντρανίκ Λ. Αστζιάν κατέθεσε ο ίδιος το Ψήφισμα 36/1975, για τα 60χρονα της Γενοκτονίας, το οποίο και έγινε δεκτό ομόφωνα.

Δυστυχώς, όμως, ο ρόλος των Εκπροσώπων είναι εικονικός, και διακοσμητικός, αφού συχνά λαμβάνονται αποφάσεις αγνοώντας τους. Η με βάση το δίκαιο της ανάγκης μεταφορά τους στα έδρανα της Βουλής χωρίς δικαίωμα ψήφου υπήρξε αρνητική εξέλιξη και, κατά την άποψή μας, θα πρέπει να τους δοθεί το δικαίωμα να καταθέτουν και να ψηφίζουν προτάσεις νόμου **υπάθεματα τα οποία υπάγονταν στις αρμοδιότητες της ελληνικής κοινοτικής συνέλευσης και αφορούν άμεσα και συγκεκριμένα την ομάδα τους**, έτσι ώστε να αποφευχθεί η θετική διάκριση υπέρ των μελών των Θρησκευτικών ομάδων και η διπλή εκπροσώπησή τους στα έδρανα της Βουλής των Αντιπροσώπων

Οι Εκπρόσωποι απολαμβάνουν των ίδιων προνομίων με τους υπόλοιπους Βουλευτές (ανεύθυνο, ασυλία, χρηματική αποζημίωση, φοροαπαλλαγές κτλ), συμμετέχουν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και παρευρίσκονται στις συνεδριάσεις της ολομέλειας. Τα απαιτούμενα κριτήρια για υπηρεσία στη θέση του Εκπροσώπου έχουν ως εξής: α) να είναι μέλος της αρμενικής θρησκευτικής ομάδας (άρα και μέλος της ελληνοκυπριακής κοινότητας) β) να έχει συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας του [Νόμος 96(I)1995] γ) να μην έχει καταδικαστεί για αδίκημα αιτιωτικό ή θητικής αισχρότητας και να μην έχει στερηθεί της εκλογιμότητας από αρμόδιο δικαστήριο δ) να μην πάσχει από διανοητική νόσο που τον καθιστά ανίκανο στην εκτέλεση των καθηκόντων του ε) να μην είναι Υπουργός, Δικαστής, Βουλευτής, Δήμαρχος ή δημοτικός

σύμβουλος, μέλος των ενόπλων δυνάμεων ή των δυνάμεων ασφαλείας ή της δημόσιας υπηρεσίας.

Η αποζημίωση των Εκπροσώπων πάντοτε ήταν αντίστοιχη με αυτή των υπολοίπων Βουλευτών: με βάση το **Νόμο Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης 9/1960**, αμειβόνταν ετήσιως με £600 και είχαν ετήσιο επίδομα παραστάσεως £240. Ο **Νόμος 58/1970** όρισε τις μηνιαίες αποδοχές τους σε £75, χωρίς αναφορά σε επίδομα παραστάσεως και οδοιπορικών. Με το **Νόμο 39/1976** οι ετήσιες αποδοχές ορίστηκαν σε £1.680 και το ετήσιο επίδομα παραστάσεως και οδοιπορικών σε £960. Ο **Νόμος 45/1983** όρισε τιμαριθμικές αναπροσαρμογές στις ετήσιες αποδοχές και το ετήσιο επίδομα, καθώς και δέκατο τρίτο μισθό ίσο με το $\frac{1}{12}$ των αποδοχών. Ο **Νόμος 230/1990** καθόρισε ετήσιες αποδοχές £7.800, και ετήσιο επίδομα παραστάσεως £5.400. Με το **Νόμο 111(I)/1995** οι ετήσιες αποδοχές αυξήθηκαν σε £12.000, το ετήσιο επίδομα παραστάσεως αυξήθηκε στις £7.200 και προστέθηκε ετήσιο επίδομα £3.600 για γραμματειακές υπηρεσίες. Η τελευταία αναπροσαρμογή έγινε με το **Νόμο 88(I)/2006**: οι ετήσιες αποδοχές και ο 13ος μισθός παρέμειναν όπως είχαν, το ετήσιο επίδομα παραστάσεως αυξήθηκε στις £12.000/€20.503 και το επίδομα γραμματειακών υπηρεσιών αυξήθηκε στις £7.200/€12.302. Επίσης, από το 2006 ο **Ετήσιος Προϋπολογισμός της Βουλής** καθόρισε, για όλα τα μέλη της, επίδομα για οδοιπορικά έξοδα, που ανέρχεται επί μηνιαίας βάσης σε £400/€683.

Ο Εκπρόσωπος (όπως και οι υπόλοιποι Βουλευτές) δικαιούται: γραφείο στη Βουλή και κοινοβουλευτικό συνεργάτη, αφορολόγητο βενζινοκίνητο όχημα μέχρι 2000 cc ή πετρέλαιοκίνητο μέχρι 2500 cc [Άρθρο 7 (κλάση P του παραρτήματος I) της Κ.Δ.Π. 380/2004], ανάλογη με τη θητεία του σύνταξη [Νόμοι 136/1990, 47 (Ι)/1996 και 112(Ι)/2005], καθώς και η σύζυγός του σύνταξη χρείας, σε περίπτωση θανάτου του [Νόμος 39 (Ι)/1996]. Επιπλέον, διαβουλεύεται με τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού σχετικά με την εισήγηση του τελευταίου στο Υπουργικό Συμβούλιο για το διορισμό της Σχολικής Εφορείας Αρμενικών Σχολείων [Νόμος 103 (Ι)/1999], συμμετέχει στη Συμβουλευτική Επιτροπή Ιδιωτικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας (Νόμος 5/1971), από το 1999 διορίζει το Αρμένιο μέλος της Βουλής των Γερόντων, και με απόφαση του Θρονικού Συμβουλίου της Αρμενικής Εθναρχίας είναι *ex officio* συμβουλευτικό μέλος του Temagan από περίπου το 2000.

Ωστόσο, παρά τα προνόμια που φαίνεται να απολαμβάνει ο εκάστοτε Εκπρόσωπος, θα πρέπει να θυμόμαστε και τις καθημερινές έγνοιες και ανησυχίες που βιώνει, τις διάφορες δυσκολίες και κοινωνικές υποχρεώσεις που έχει, συχνά εις βάρος της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας, και κυρίως τη συνεχή ευθύνη του προς ολόκληρη την κοινότητα.

Το άρθρο αυτό αφιερώνεται στο νυν και τους πρώην Εκπροσώπους και τις οικογένειές τους. Ευχαριστίες στους κο Βαρτκές Μαχτεσιάν, Αχιλλέα Αιμιλιανίδη, Βασιλική Αναστασιάδου, Δρ. Αντρανίκ Αστζιάν και Γαβριέλλα Πετρίδου.